การพัฒนาธุรกิจเครือข่ายตามหลักปัญญา 3 ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี*

The Development of Network Businesses Based on the Three Wisdoms in Lam Luk Ka District, Pathum Thani Province

[1]รณกฤต ดวงสุวรรณ์, สัญญา สดประเสริฐ และ พระมหาประกาศิต ฐิติปสิทธิกร

[1]Ronnakrit Dongsuwan, Sanya Sodprasert and Phramaha Prakasit Thitipasitthikorn

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

[1]Corresponding Author's Email: ronnakrit10100@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษามาตรฐานการประกอบธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่ 2) ศึกษาการขยายตัวของธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่ตามหลักปัญญา 3 และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่ตามหลักปัญญา 3 ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 35 คน ประกอบด้วยผู้ประกอบการ ภาครัฐ นักวิชาการ และผู้นำชุมชน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและนำเสนอเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) มาตรฐานการประกอบธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่มีการเปลี่ยนผ่านจากการมุ่งเน้นเพียงผลกำไรไปสู่การสร้างคุณค่าทางสังคม โดยเน้นความโปร่งใสของผลิตภัณฑ์ ระบบผลตอบแทนที่เป็นธรรม และการมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ 2) การขยายตัวของธุรกิจในพื้นที่อำเภอลำลูกกามีการเติบโตอย่างต่อเนื่องผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ผู้วิจัยได้สังเคราะห์โมเดล L-Wisdom MLM ซึ่งบูรณาการหลักปัญญา 3 ประกอบด้วย สุตมยปัญญา คือ การเรียนรู้ระบบ จินตามยปัญญา คือ การคิดวิเคราะห์เชิงจริยธรรม และภาวนามยปัญญา คือ การลงมือทำอย่างมีสติ 3) การเสนอแนวทางการพัฒนาธุรกิจเครือข่ายตามหลักปัญญา 3 พบว่า สามารถสร้างผลกระทบ เชิงบวก คือ ด้านการสร้างรายได้ที่มั่นคง ด้านการลดความกดดัน และด้านการสร้างสมดุลชีวิตการทำงาน โดยเป็นการถอดบทเรียนที่เปลี่ยนกระบวนทัศน์จากการมุ่งเน้นเพียงยอดขายไปสู่การใช้ปัญญาและ ธรรมาภิบาลเป็นฐานควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างความโปร่งใส พบว่า ต้องเฝ้าระวังจุดอ่อน ด้านความเข้าใจผิดและภัยคุกคามจากภาพลักษณ์ธุรกิจแอบแฝง แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมที่สุดคือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคส่วนเพื่อยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและสร้างระบบนิเวศธุรกิจสีขาวที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: ธุรกิจเครือข่าย; ปัญญา 3; การพัฒนาสังคม

---

*Received April 1, 2026; Revised June 1, 2026; Accepted June 10, 2026

Abstract

This research article aims to study the standards of network business operations, examine the expansion of network businesses based on the Threefold Wisdom, and propose development guidelines for network businesses grounded in the Threefold Wisdom in Lam Luk Ka District, Pathum Thani Province. This participatory action research (PAR) involved 35 key informants, including entrepreneurs, government officials, academics, and community leaders. Data were analyzed using content analysis and presented descriptively through narrative techniques.

The research results found that: 1) The standards of network business operations are transitioning from profit-oriented approaches toward sustainable human and social development, emphasizing quality over quantity and ethics. Key components include transparency in product information and fair compensation systems. 2) Expansion over the past five years has grown rapidly due to digital technology and the demand for supplementary income. The researcher synthesized the L-Wisdom MLM model by integrating the Threefold Wisdom to transition toward "white businesses" through cognitive, reflective, and experiential processes. 3) The proposed guidelines for developing network businesses based on the Threefold Wisdom principles reveal positive impacts in generating stable income, alleviating operational pressure, and fostering work-life balance. This approach derives from lessons learned that reflect a paradigm shift—moving away from a sole focus on sales volume toward a foundation of wisdom and good governance, coupled with the integration of digital technology to enhance transparency. However, the findings indicate a critical need for vigilance concerning inherent vulnerabilities, particularly public misconceptions and threats stemming from the negative image of deceptive business practices. Ultimately, the most optimal development strategy involves forging cross-sectoral collaborative networks to elevate the grassroots economy and cultivate a sustainable, ethical business ecosystem.

Keywords: Network Business; Threefold Wisdom; Social Development

บทนำ

ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล โครงสร้างทางสังคมและรูปแบบการประกอบอาชีพได้รับอิทธิพลจากเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไร้พรมแดน ส่งผลให้เกิดรูปแบบอาชีพที่หลากหลายและมีความยืดหยุ่นสูง โดยเฉพาะธุรกิจเครือข่ายที่มุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการขยายฐานผู้บริโภคผ่านการบอกต่อ ซึ่งกระบวนการนี้มีความสอดคล้องอย่างมีนัยสำคัญกับแนวคิดทุนทางสังคมที่เชื่อว่าเครือข่ายความเชื่อถือและความสัมพันธ์เป็นทรัพยากรที่สามารถแปรเปลี่ยนเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ (Coleman, 1990) อย่างไรก็ตาม ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา การขยายตัวของธุรกิจเครือข่ายกลับเผชิญกับวิกฤตความเชื่อถืออย่างรุนแรง เนื่องจากการขาดจริยธรรมของผู้ประกอบการและการสื่อสารข้อมูลที่เกินจริง จนนำไปสู่ปัญหาปรากฏการณ์เครือข่ายกลายพันธุ์ในลักษณะของแชร์ลูกโซ่หรือระบบปันผลที่ผิดกฎหมาย เช่น กรณีแชร์ยูฟันหรือแชร์ลูกโซ่อื่น ๆ ที่สร้างความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจระดับประเทศ

มหาศาล (Office of the Consumer Protection Board, 2017) วิกฤตการณ์เหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำลายระบบการเงิน แต่ยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์และโครงสร้างหน้าที่ของสถาบันครอบครัวและชุมชนอันเป็นหน่วยพื้นฐานของสังคม (Durkheim, 1933) การแก้ไขปัญหาจึงไม่อาจพึ่งพาเพียงกฎหมายควบคุมเท่านั้น แต่จำเป็นต้องเร่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีจิตสำนึกและมีรากฐานทางปัญญาที่เข้มแข็งเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในการประกอบสัมมาอาชีพ

อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ถือเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญที่สะท้อนถึงการขยายตัวของความเป็นเมืองและเป็นเขตเศรษฐกิจที่มีความผสมผสานระหว่างอุตสาหกรรม การพาณิชย์ และที่อยู่อาศัย ความหนาแน่นของประชากรและศักยภาพในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลในพื้นที่นี้เป็นปัจจัยบวกที่เอื้อต่อการเติบโตของธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่ โดยได้รับแรงหนุนจากโครงการส่งเสริมเครือข่ายธุรกิจของรัฐ เช่น โครงการ Biz Shop และการพัฒนากลุ่มธุรกิจดิจิทัลในพื้นที่ แต่ในทางกลับกันความโดดเด่นทางเศรษฐกิจนี้กลับเป็นจุดดึงดูดกลุ่มมิจฉาชีพที่เข้ามาแอบแฝงในรูปแบบธุรกิจเครือข่ายที่ไม่โปร่งใส มีการนำระบบผลตอบแทนที่จูงใจเกินจริงมาหลอกล่อประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการรายได้เสริม ภาวะดังกล่าวทำให้เกิดความเสี่ยงสูงต่อความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจระดับครัวเรือนจึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการศึกษาเพื่อสร้างกลไกการตรวจสอบและการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจให้ตั้งอยู่บนบรรทัดฐานของความถูกต้องตามกฎหมายและหลักจริยธรรมสากล

หากมองในภาพรวม ธุรกิจเครือข่ายจากการประกอบการของบริษัทหลายแห่งในประเทศไทย ยังมีพฤติกรรมการค้ากำไรเกินความจริงและมีการใช้ธุรกิจอื่นแอบแฝงในการดำเนินธุรกิจเครือข่าย โดยมีลักษณะการใช้รายได้จำนวนมากเป็นสิ่งชักจูงล่อลวงให้คนเข้ามาร่วมธุรกิจแต่ที่จริงแล้วยังมีธุรกิจอื่น เช่น มันนี่เกม การเทรดหุ้น และการเทรดเหรียญดิจิตอล ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็น “ปรากฏการณ์เครือข่ายกลายพันธุ์ (Mutant network)” ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหลายพันคน และเกิดความเสียหายต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจมากกว่าหลายพันล้านบาท รวมทั้งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือต่ออาชีพและธุรกิจเครือข่ายเป็นอย่างยิ่ง

ในการแก้ไขปัญหาและยกระดับมาตรฐานธุรกิจเครือข่าย ผู้วิจัยได้บูรณาการหลักพุทธธรรม "ปัญญา 3" มาเป็นฐานคิดสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย สุตมยปัญญา คือ ปัญญารู้คิดจากการรับรู้ข้อมูลที่ถูกต้องและมีมาตรฐาน จินตมยปัญญา คือ ปัญญารู้ใจผ่านการคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณและมีจริยธรรม และภาวนามยปัญญา คือ ปัญญารู้วางหรือการลงมือปฏิบัติอย่างมีสติและเข้าใจความเป็นจริงของระบบธุรกิจ การใช้ปัญญาเป็นตัวนำทางนี้สอดคล้องกับทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural Functionalism) ที่มองว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคมต้องทำงานประสานกัน (Parsons, 1951) และเมื่อผนวกกับทฤษฎีทุนทางสังคมที่เน้นความไว้วางใจเป็นศูนย์กลางของเครือข่าย ย่อมจะช่วยให้ธุรกิจเครือข่ายสามารถดำเนินงานได้อย่างมีมาตรฐานและตรวจสอบได้ (Putnam, 2000) นอกจากนี้ ยังมีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงานเพื่อให้เข้าถึงความต้องการที่แท้จริงของสมาชิกในองค์กร โดยมุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการที่สูงกว่าเพียงแค่ปัจจัยด้านรายได้ คือคุณค่าของการมีส่วนร่วมและการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน (Maslow, 1943)

แรงจูงใจหลักในการศึกษาครั้งนี้เกิดจากความตระหนักในคุณค่าของพุทธปัญญาที่มีรากฐานลึกซึ้งในสังคมไทย ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการองค์กรยุคใหม่ได้อย่างทรงพลัง โดยเฉพาะในภาคธุรกิจที่มักถูกมองว่าขาดจริยธรรม ผู้วิจัยคาดหวังว่าการศึกษานี้จะนำไปสู่การสร้างโมเดลธุรกิจที่ยั่งยืนที่ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นผลกำไรทางการเงิน แต่ยังมุ่งเน้นการสร้างทุนมนุษย์ที่มีปัญญาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อันจะส่งผลให้เศรษฐกิจฐานรากในอำเภอลำลูกกาและสังคมไทยโดยรวมมีความเข้มแข็งสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมั่นคงและสง่างาม (Herzberg, 1966)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามาตรฐานการประกอบธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาการขยายตัวของธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่ตามหลักปัญญา 3 ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่ตามหลักปัญญา 3 ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาธุรกิจเครือข่ายตามหลักปัญญา 3 ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี” เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบบทความวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิดทฤษฎี

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นบทบาทของผู้ประกอบการธุรกิจเครือข่าย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและอุปสรรค แนวทางแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพ การประเมินผลกระทบของนโยบายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษารากฐานคำสอนในพระไตรปิฎกเกี่ยวกับหลักปัญญา 3 ได้แก่ สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา และภาวนามยปัญญา เพื่อนำมาบูรณาการกับทฤษฎีการพัฒนาสังคม ทฤษฎีทุนทางสังคม และทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ สำหรับใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่อย่างยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม

ผู้วิจัยลงพื้นที่อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เพื่อสำรวจบริบทชุมชนและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่วิจัย โดยศึกษาถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการประกอบธุรกิจเครือข่ายในปัจจุบัน สภาพปัญหาที่เกิดจาก "ปรากฏการณ์เครือข่ายกลายพันธุ์" และความเสี่ยงของธุรกิจที่ไม่โปร่งใสในพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ร่วมกับสภาพปัญหาจริงและพัฒนาระบบความรู้ที่ค้นพบจากภาคสนาม

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งสิ้นจำนวน 35 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ประกอบธุรกิจเครือข่าย จำนวน 15 คน ได้แก่ ผู้บริหารและสมาชิกที่มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ประกอบธุรกิจอื่นและผู้บริโภค จำนวน 10 คน เพื่อสะท้อนมุมมองจากภายนอกและผลกระทบต่อระบบนิเวศธุรกิจ

กลุ่มที่ 3 กลุ่มหน่วยงานภาครัฐและนักวิชาการ จำนวน 5 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่จาก สคบ. องค์การบริหารส่วนตำบลบึงคำพร้อย และผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจ

กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้นำชุมชนและองค์กรทางศาสนา จำนวน 5 คน ได้แก่ พระสงฆ์และตัวแทนชุมชน เพื่อสะท้อนมุมมองด้านศีลธรรมและวิถีชีวิต

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อรวบรวมข้อมูลให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย

1) การสัมภาษณ์ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบไม่มีโครงสร้างเพื่อเจาะลึกถึงรากฐานของปัญหาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก ผ่านตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) ซึ่งได้ค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไปทุกข้อ

2) การจัดประชุมกลุ่มย่อย ใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มและเทคนิค AIC เพื่อออกแบบกิจกรรมและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

3) ศึกษาและติดตามผลการปฏิบัติ/ทดลอง/ฝึกอบรม ใช้กระบวนการ Participatory Workshop และวงจรคุณภาพ PDCA ในการนำคู่มือการเสริมสร้างศักยภาพธุรกิจเครือข่ายตามหลักปัญญา 3 ไปทดลองปฏิบัติจริง พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมและบันทึกผลการเปลี่ยนแปลง

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองผ่าน 5 ระยะ คือ ระยะเตรียมการ ระยะวางแผน ระยะปฏิบัติตามแผน ระยะสังเกตผล และระยะสะท้อนผล โดยใช้เครื่องมือประกอบ เช่น แบบบันทึกการสังเกต แบบบันทึกการประชุม และการบันทึกเสียง/ภาพ ภายใต้การพิทักษ์สิทธิ์และจริยธรรมการวิจัยตามมาตรฐานของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (เลขที่ ว.375/2568)

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ประเภท คือ

1) การวิเคราะห์เนื้อหา สำหรับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก

2) เทคนิคการเล่าเรื่อง ร่วมกับการลงรหัสคำพูดสำหรับข้อมูลที่เกิดจากการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อให้เห็นถึงผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงในมิติของปัญญา 3 และความสำเร็จของโมเดล L-Wisdom MLM

ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะใช้การตีความและหาคำตอบในรูปของการพรรณนาวิเคราะห์ (Content Analysis) ตลอดกระบวนการวิจัย และรวบรวมข้อมูลใหม่เพื่อจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้มา โดยทำไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้ว ไม่มีความชัดเจนก็จะตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ในขั้นแรกผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเพียงพอของข้อมูล ข้อมูลที่ได้สามารถตอบปัญหาของการวิจัยหรือไม่ หากผู้วิจัยพบว่าได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกัน ผู้วิจัยจะตรวจสอบข้อเท็จจริงของข้อมูลอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการศึกษาวิจัย และการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสะท้อนคิดของผู้มีส่วนร่วมมาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ใหม่ นำเสนอในรูปแบบการพรรณนาข้อมูล แผนภาพ และผังความคิดเพื่อแสดงโครงสร้างความสำเร็จของโมเดล พร้อมทั้งจัดเวทีคืนข้อมูลให้แก่ชุมชนและเครือข่ายผู้ประกอบการ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์จัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายและรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อไป ซึ่งจะมีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของวิเคราะห์เนื้อหาและให้ความสำคัญกับปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นบนฐานคติของการตีความ (Interpretative) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษามาตรฐานการประกอบธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานการประกอบธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่มีการเปลี่ยนผ่านจากการมุ่งเน้นเพียงผลกำไรเชิงปริมาณไปสู่การสร้างคุณค่าที่ยั่งยืนโดยประกอบด้วยมาตรฐานสำคัญ 3 ด้าน คือ 1) มาตรฐานด้านความโปร่งใส ซึ่งครอบคลุมถึงการเปิดเผยข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่มีงานวิจัยรองรับและได้รับรองจากสำนักงาน

คณะกรรมการอาหารและยารวมถึงแผนการปันผลที่ตรวจสอบได้ 2) มาตรฐานด้านจริยธรรมการตลาด ที่เน้นการสื่อสารตามความเป็นจริง ไม่สร้างความคาดหวังที่เกินจริงสอดคล้องกับพระราชบัญญัติขายตรงและตลาดแบบตรง และ 3) มาตรฐานด้านการพัฒนาทุนมนุษย์ที่เปลี่ยนบทบาทจากการเป็นเพียงผู้ขายมาเป็นนักสร้างเครือข่ายผู้มีปัญญาซึ่งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และการสร้างสัมพันธภาพที่จริงใจในชุมชนอำเภอลำลูกกา (Office of the Consumer Protection Board, 2017)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาการขยายตัวของธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่ตามหลักปัญญา 3 ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การขยายตัวของธุรกิจเครือข่ายในพื้นที่อำเภอลำลูกกามีแรงขับเคลื่อนสำคัญจากกลไกปัญญา 3 ที่ช่วยคัดกรองและยกระดับคุณภาพของเครือข่าย ดังนี้ 1) การขยายตัวผ่านสุตมยปัญญา (ปัญญารู้คิด) พบว่าสมาชิกมีการเรียนรู้และเท่าทันกลไกตลาดดิจิทัล ทำให้สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างธุรกิจเครือข่ายสีขาวกับระบบแชร์ลูกโซ่ได้ชัดเจน 2) การขยายตัวผ่านจินตมยปัญญา (ปัญญารู้ใจ) พบว่าเกิดการสื่อสารภายในเครือข่ายที่ตั้งอยู่บนฐานความซื่อสัตย์และการวิเคราะห์ผลกระทบต่อผู้บริโภค ทำให้เกิดความไว้วางใจในระดับชุมชนสูงขึ้น และ 3) การขยายตัวผ่านภาวนามยปัญญา (ปัญญารู้วาง) พบว่าผู้นำเครือข่ายมีการบริหารจัดการสายงานด้วยความเมตตาไม่กดดันยอดขายเกินขีดจำกัดแต่เน้นความสมดุลในการดำเนินชีวิตส่งผลให้ธุรกิจมีการเติบโตที่มั่นคงและลดอัตราการลาออกของสมาชิก

วัตถุประสงค์ที่ 3 เสนอแนวทางการพัฒนาธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่ตามหลักปัญญา 3 ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมที่สุดคือการขับเคลื่อนผ่านโมเดล L-Wisdom MLM ซึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างทุนทางสังคมในท้องถิ่นกับหลักพุทธปัญญา โดยมีแนวทางปฏิบัติ 3 ระดับ คือ 1) ระดับนโยบายองค์กร ต้องมีระบบธรรมาภิบาลเครือข่ายที่นำหลักปัญญามาเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จมากกว่าเปียอดขาย 2) ระดับกระบวนการพัฒนา ต้องจัดตั้งเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการ ภาครัฐ และผู้นำชุมชนในพื้นที่ลำลูกกาเพื่อสร้างเกราะป้องกันธุรกิจแอบแฝง และ 3) ระดับปฏิบัติการ ต้องส่งเสริมให้สมาชิกเป็นนักธุรกิจต้นแบบที่ใช้ปัญญานำทางธุรกิจโดยใช้เครื่องมือคู่มือการพัฒนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นสากลแต่ยังคงความเป็นมิตรกับวิถีชุมชน อันจะส่งผลให้ธุรกิจเครือข่ายทำหน้าที่เป็นกลไกยกระดับเศรษฐกิจฐานรากและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Parsons, 1951)

องค์ความรู้ใหม่

ในการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบธุรกิจเครือตามหลักปัญญา 3 ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี” จากการรวบรวมข้องมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ โดยการใช้การตีความและหาคำตอบในรูปของการพรรณนาวิเคราะห์ (Content Analysis) จากนั้น นำมาสังเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่ตามหลักปัญญา 3 ผู้วิจัยจึงได้สรุปเป็นองค์ความรู้ ดังภาพที่ 1

Figure 1: The New Body of Knowledge

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ โมเดล L-Wisdom MLM (Lam Luk Ka Network Development Model Based on Threefold Wisdom) ซึ่งเป็นชุดองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิรูปธุรกิจเครือข่ายให้เป็นธุรกิจสีขาวที่มีจริยธรรม โดยมีรายละเอียดเชิงกระบวนการและคุณค่าประโยชน์ ดังนี้

โมเดล L-Wisdom MLM คือ การจัดการเครือข่ายท้องถิ่นแบบหลายระดับ ถือเป็นนวัตกรรมทางสังคมที่ถูกออกแบบมาเพื่อปฏิรูปโครงสร้างธุรกิจเครือข่ายในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยมีองค์ประกอบหลัก 3 ส่วนที่ประสานสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เริ่มต้นจาก L - Local Network ซึ่งเป็นการนำทุนทางสังคมและบริบทเฉพาะของพื้นที่มาเป็นฐานในการสร้างเครือข่าย ผสานเข้ากับ Wisdom - Threefold Principles หรือหลักปัญญา 3 ประการที่เป็นแกนกลางในการกำกับพฤติกรรมทางจริยธรรม และขับเคลื่อนด้วย MLM - Multilevel Management การบริหารจัดการธุรกิจหลายระดับที่ยึดถือความโปร่งใสและยุติธรรมเป็นที่ตั้ง

โมเดลนี้ได้นำหลักพุทธปัญญามาประยุกต์ใช้เป็นลำดับขั้นตอน เริ่มจากการสร้าง สุตมยปัญญา ผ่านเวทีการเรียนรู้และอบรมจริยธรรมธุรกิจเพื่อให้สมาชิกเท่าทันกลไกตลาดและข้อกฎหมาย นำไปสู่การบ่มเพาะ จินตมยปัญญา ด้วยการสร้างระบบตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง เน้นความซื่อสัตย์และการคัดกรองผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ และบรรลุผลที่ ภาวนามยปัญญา คือการลงมือปฏิบัติงานอย่างมีสติ มุ่งเน้นความสมดุลระหว่างผลกำไรและความสุขที่ยั่งยืนของสมาชิก

คุณค่าและประโยชน์ของโมเดลนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกใน 3 ระดับอย่างเด่นชัด คือ ระดับบุคคล สมาชิกมีสัมมาอาชีพที่มั่นคงและมีภูมิคุ้มกันต่อธุรกิจแอบแฝง ระดับองค์กร ธุรกิจเครือข่ายมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและตรวจสอบได้ และ ระดับสังคม เกิดระบบนิเวศธุรกิจสีขาวที่ช่วยลดปัญหาแชร์ลูกโซ่และอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้โมเดล L-Wisdom MLM ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการเปลี่ยนผ่านธุรกิจเครือข่ายจากการเป็นเพียงเครื่องมือสร้างรายได้ ไปสู่การเป็นนวัตกรรมในการพัฒนาคนและสังคมที่ตั้งอยู่บนฐานของปัญญาและจริยธรรมในยุคเศรษฐกิจดิจิทัลอย่างยั่งยืน

ดังนั้น โมเดล L-Wisdom MLM คือพุทธนวัตกรรมทางสังคมที่ปฏิรูปธุรกิจเครือข่ายจากการมุ่งเน้นเพียงผลกำไร ไปสู่การเป็นกลไกพัฒนาคนและสังคมอย่างยั่งยืนในอำเภอลำลูกกา โดยการบูรณาการทุนทาง

สังคมในพื้นที่เข้ากับหลักปัญญา 3 (สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา และภาวนามยปัญญา) เพื่อสร้างระบบบริหารจัดการหลายระดับที่โปร่งใสและยุติธรรม กระบวนการนี้ช่วยให้สมาชิกเท่าทันกลไกตลาด มีระบบตรวจสอบภายในที่ซื่อสัตย์ และดำเนินงานบนฐานของสติที่สร้างสมดุลระหว่างรายได้และความสุข ส่งผลให้เกิดระบบนิเวศธุรกิจสีขาวที่มีภูมิคุ้มกันต่อแชร์ลูกโซ่และอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ นับเป็นการยกระดับธุรกิจเครือข่ายในยุคดิจิทัลให้ตั้งอยู่บนฐานของปัญญาและจริยธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและสง่างามสืบไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาธุรกิจเครือข่ายตามหลักปัญญา 3 ในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายผลในรูปแบบความเรียงเชิงวิชาการ โดยชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและความสอดคล้องกับกรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ผลการศึกษาวิจัยในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตที่สำคัญของมาตรฐานการประกอบธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่ในพื้นที่อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ซึ่งได้เปลี่ยนผ่านจากการมุ่งเน้นผลกำไรในระยะสั้นไปสู่การวางรากฐานบนความโปร่งใส จริยธรรม และการพัฒนาคุณค่าของมนุษย์อย่างเป็นรูปธรรม โดยปรากฏการณ์ดังกล่าวถือเป็นปฏิกิริยาตอบสนองเชิงกลยุทธ์ต่อวิกฤตความเชื่อมั่นในสังคมไทยที่ได้รับผลกระทบจากธุรกิจแอบแฝงหรือแชร์ลูกโซ่ ส่งผลให้ผู้ประกอบการและสมาชิกในพื้นที่จำเป็นต้องสร้างเกราะป้องกันทางสังคมผ่านการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานเพื่อรักษาความยั่งยืนในอาชีพ มาตรฐานเหล่านี้จึงมิได้ทำหน้าที่เพียงแค่ข้อกำหนดทางกฎหมายที่ต้องปฏิบัติตามเท่านั้น แต่ได้วิวัฒนาการสู่การเป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่ทรงพลังในการรักษาเสถียรภาพของระบบเครือข่าย ซึ่งสอดรับอย่างมีนัยสำคัญกับทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของ Parsons (1951) ในส่วนของกลไกการรักษาแบบแผนที่ชี้ให้เห็นว่าระบบย่อยจะธำรงอยู่ได้ต้องมีค่านิยมหลักเป็นตัวยึดเหนี่ยว อีกทั้งยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การคุ้มครองผู้บริโภคของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (Office of the Consumer Protection Board, 2017) ที่มุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในภาคธุรกิจ เพื่อส่งเสริมให้ธุรกิจเครือข่ายเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่ควบคู่ไปกับการคุ้มครองสิทธิและสร้างความเป็นธรรมให้กับทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

ผลการศึกษาวิจัยในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตการขยายตัวของธุรกิจเครือข่ายที่มีคุณภาพผ่านการประยุกต์ใช้หลักปัญญา 3 ประการ อันประกอบด้วย สุตมยปัญญา คือ การเรียนรู้รับฟังข้อมูลอย่างเป็นระบบ จินตมยปัญญา คือ การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และ ภาวนามยปัญญา คือ การฝึกฝนจนเกิดความรู้แจ้งในทางปฏิบัติ ซึ่งกระบวนการทางปัญญาทั้งสามระดับนี้ได้กลายเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของสมาชิกจากการหลงเชื่อเพียงคำโฆษณาจูงใจด้านรายได้ ไปสู่การตัดสินใจบนฐานของข้อมูลและความเป็นจริงส่งผลให้เกิดความไว้วางใจสูงภายในองค์กร การขยายตัวในลักษณะนี้มิใช่เพียงการเพิ่มจำนวนสมาชิกแต่เป็นการสร้างทุนทางสังคมที่เข้มแข็งผ่านความเชื่อถือระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องอย่างมีนัยสำคัญกับทฤษฎีทุนทางสังคมของ Putnam (2000) ที่เน้นย้ำว่าความไว้วางใจและบรรทัดฐานของการพึ่งพาอาศัยกันเป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ ปรากฏการณ์ดังกล่าวยังเชื่อมโยงกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow (1943) ในขั้นความต้องการการยอมรับและการเห็นคุณค่าในตนเองเนื่องจากสมาชิกในเครือข่ายที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญาจะได้รับความภาคภูมิใจจากการทำงานที่มีจริยธรรมและการพัฒนาศักยภาพภายใน ซึ่งมีคุณค่ามากกว่าเพียงการตอบสนองความต้องการทางกายภาพหรือผลประโยชน์ในรูปตัวเงินเพียงอย่างเดียว อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนของธุรกิจเครือข่ายในระยะยาวอย่างแท้จริง

ผลการศึกษาวิจัยในวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ยืนยันอย่างเด่นชัดว่า แนวทางการพัฒนาธุรกิจเครือข่ายผ่านโมเดล L-Wisdom MLM เป็นกลไกสำคัญที่สามารถสร้างความยั่งยืนและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากในพื้นที่อำเภอลำลูกกาได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากโมเดลดังกล่าวไม่ได้มุ่งเน้นเพียงเทคนิคการขายหรือผลกำไรในเชิงพาณิชย์เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ที่สามารถบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับวิถีชีวิตและธุรกิจในยุคดิจิทัลได้อย่างลงตัว การประสานความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้นำชุมชน ได้ก่อให้เกิดระบบการตรวจสอบและสนับสนุนซึ่งกันและกันที่เข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg (1966) ในส่วนของปัจจัยจูงใจที่ระบุว่าความพึงพอใจและความสำเร็จที่แท้จริงเกิดจากลักษณะงานที่สร้างสรรค์และการได้รับโอกาสในการพัฒนาขีดความสามารถ นอกจากนี้ ข้อค้นพบดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dongsuwan (2026) ที่ตอกย้ำว่าการใช้ปัญญานำทางธุรกิจเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ไขปัญหาการขาดจริยธรรมและป้องกันปรากฏการณ์เครือข่ายกลายพันธุ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ธุรกิจเครือข่ายในอำเภอลำลูกกาเปลี่ยนภาพลักษณ์จากการมุ่งเน้นการตักตวงผลประโยชน์ ไปสู่การเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมและเศรษฐกิจอย่างมีเกียรติและสง่างามในบริบทของโลกสมัยใหม่

สรุป

งานวิจัยนี้ มีการบูรณาการหลักพุทธธรรมปัญญา 3 (สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา และภาวนามย-ปัญญา)เข้ากับทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ อาทิ ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ ทฤษฎีทุนทางสังคม และทฤษฎีแรงจูงใจ โดยใช้กระบวนการวิจัย 7 ขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาเอกสาร การลงพื้นที่ภาคสนาม และการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 35 คน ซึ่งประกอบด้วยภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ นักวิชาการ ผู้ประกอบการ และผู้นำชุมชน ผ่านเครื่องมือสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม จากการศึกษาพบประเด็นสำคัญใน 3 มิติหลัก ดังนี้ 1) มาตรฐานการประกอบธุรกิจแนวใหม่ มีการเปลี่ยนผ่านจากการมุ่งเน้นเพียงผลกำไร (Profit-oriented) ไปสู่การสร้าง คุณค่าที่ยั่งยืน โดยเน้นความโปร่งใสของข้อมูลผลิตภัณฑ์ที่ตรวจสอบได้ ระบบการปันผลที่เป็นธรรมตามกฎหมาย และการพัฒนาทุนมนุษย์ให้เป็น "นักสร้างเครือข่ายผู้มีปัญญา" 2) การขยายตัวของธุรกิจผ่านกลไกปัญญา 3 การเติบโตของเครือข่ายในพื้นที่เกิดขึ้นจากการใช้ สุตมยปัญญา (การเรียนรู้เท่าทันการตลาดดิจิทัล) จินตมยปัญญา (การสื่อสารอย่างซื่อสัตย์และมีวิจารณญาณ) และ ภาวนามยปัญญา (การบริหารงานด้วยความเมตตาและสร้างสมดุลชีวิต) ซึ่งช่วยลดความกดดันและสร้างรายได้ที่มั่นคง และ 3) แนวทางการพัฒนาสู่ธุรกิจสีขาว ต้องการให้มีการขับเคลื่อนผ่านนโยบายธรรมาภิบาล และการจัดตั้งเครือข่ายเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภาคส่วนเพื่อสร้างเกราะป้องกันธุรกิจแอบแฝง

โดยผลสัมฤทธิ์สูงสุดของงานวิจัยนี้คือการสังเคราะห์โมเดล L-Wisdom MLM (Lam Luk Ka Network Development Model Based on Threefold Wisdom) ซึ่งเป็นนวัตกรรมพุทธสังคมศาสตร์ที่มีองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน ได้แก่ L (Local Network) การใช้ทุนทางสังคมและบริบทท้องถิ่นเป็นฐาน Wisdom (Threefold Principles) การใช้ปัญญา 3 ประการเป็นแกนกลางกำกับจริยธรรม MLM (Multilevel Management) ระบบการบริหารจัดการที่โปร่งใสและยุติธรรม ซึ่งโมเดลนี้ไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับรายได้ของสมาชิกให้มั่นคงขึ้น (ระดับบุคคล) แต่ยังช่วยสร้างมาตรฐานที่ตรวจสอบได้ให้กับองค์กร (ระดับองค์กร) และที่สำคัญที่สุดคือการสร้าง ระบบนิเวศธุรกิจสีขาว ที่ช่วยลดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจในสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ธุรกิจเครือข่ายเปลี่ยนผ่านจากการเป็นเพียงเครื่องมือสร้างรายได้ ไปสู่การเป็นนวัตกรรมในการพัฒนาคนและสังคมอย่างยั่งยืนในยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า มาตรฐานการประกอบธุรกิจเครือข่ายแนวใหม่ในปัจจุบันต้องให้ความสำคัญกับความโปร่งใสของข้อมูลผลิตภัณฑ์และแผนการปันผลที่ตรวจสอบได้ควบคู่ไปกับจริยธรรมทางการตลาด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)และหน่วยงานภาครัฐที่กำกับดูแล ควรนำองค์ประกอบด้านมาตรฐานความโปร่งใสและหลักจริยธรรมที่ค้นพบไปปรับปรุงเกณฑ์การประเมินหรือให้การรับรองสถานประกอบการธุรกิจเครือข่ายเพื่อเป็นการคัดกรองธุรกิจสีขาวออกจากธุรกิจแอบแฝงอย่างเป็นรูปธรรม

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การขยายตัวของธุรกิจเครือข่ายที่ยั่งยืนเกิดจากการนำหลักปัญญา 3 คือ สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา และภาวนามยปัญญา มาเป็นภูมิคุ้มกันในการดำเนินธุรกิจและการสื่อสารข้อมูล ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ ผู้ประกอบการและองค์กรธุรกิจเครือข่าย ควรนำหลักปัญญา 3 ไปบรรจุไว้ในหลักสูตรการฝึกอบรมสมาชิกและนักธุรกิจในสังกัด เพื่อเปลี่ยนจากการมุ่งเน้นเพียงเทคนิคการปิดการขาย มาเป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ที่มีความรอบรู้เท่าทันตลาด (ปัญญารู้คิด) มีจริยธรรมในการนำเสนอ (ปัญญารู้ใจ) และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (ปัญญารู้วาง)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า แนวทางการพัฒนาผ่านโมเดล L-Wisdom MLM ช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจฐานรากและลดความเสี่ยงจากแชร์ลูกโซ่ในพื้นที่ได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนในอำเภอลำลูกกา ควรนำรูปแบบการทำงานเชิงเครือข่ายความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน และส่วนราชการ ไปใช้เป็นกลไกในการเฝ้าระวังและส่งเสริมอาชีพเครือข่ายที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบผลลัพธ์การขยายตัวของธุรกิจเครือข่ายที่ใช้โมเดลการพัฒนาตามหลักปัญญา 3 ในบริบทพื้นที่อื่นที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อทดสอบความยืดหยุ่นและการประยุกต์ใช้โมเดลในระดับมหภาค

2.2 ควรศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีอุบัติใหม่ เช่น บล็อกเชน หรือปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการเข้ามาช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและประสิทธิภาพการบริหารจัดการธุรกิจเครือข่ายตามแนวทางพุทธปัญญา

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงประเมินผลกระทบทางสังคม (Social Impact Assessment) ของธุรกิจเครือข่ายสีขาวต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในสังคมเมืองและสังคมชนบทอย่างเป็นระบบ

References

Coleman, J. S. (1990). *Foundations of Social Theory*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Dongsuwan, R. (2026). *The Development of Network Businesses Based on the Three Wisdoms in Lam Luk Ka District, Pathum Thani Province*. (Doctoral Dissertation). Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Ayutthaya.

Durkheim, E. (1933). *The Division of Labour in Society*. New York, NY: Macmillan.

Herzberg, F. (1966). *Work and the Nature of Man*. Cleveland, OH: World Publishing.

Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). *Thai Tripitakas*. Bangkok: MCU Press.

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396.

Office of the Consumer Protection Board. (2017). *National Consumer Protection Strategic Plan No. 1 (2017–2021).* Bangkok: Prime Minister's Office.

Parsons, T. (1951). *The Social System*. London, England: Routledge.

Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York, NY: Simon & Schuster.